

Pol'nohospodárske družstvo Budmerice, 900 86 Budmerice

VÝROČNÁ SPRÁVA

za rok 2018

zostavená k 31.12. 2018

Budmerice, 22.3.2019

Schválená členskou schôdzou:

Poľnohospodárske družstvo Budmerice**Výročná správa za rok 2018****Výročná správa obsahuje**

Výsledky hospodárenia za rok 2018
Účtovnú závierku k 31.12.2018- priložené súčasti účtovnej závierky:
Súvaha 2018
Výkaz ziskov a strát 2018
Poznámky 2018
Správu nezávislého audítora pre členov Poľnohospodárskeho družstva Budmerice

Všeobecné údaje

Poľnohospodárske družstvo Budmerice
IČO : 00190306
DIČ : 2020359396
IČ DPH : SK2020359396
Podnik zapísaný v Obch. registri Okr. súdu BA 1. v odd. Dr. vl. č. 255/B
Dátum vzniku : 1.1.1991

Predmet činnosti

- podnikanie v poľnohospodárskej výrobe, vrátane predaja poľnohospodárskych výrobkov na účely spracovania a ďalšieho predaja
- opravy motorových vozidiel a poľnohospodárskych strojov
- cestná motorová doprava
- prenájom výrobných prostriedkov členom a iným subjektom
- zabezpečenie hospodárskych a sociálnych potrieb svojich členov podľa zásad schválených členskou schôdzou alebo predstavenstvom družstva, najmä poskytovanie naturálnych produktov z vlastnej produkcie, služieb mechanizačnými a dopravnými prostriedkami družstva
- obchodná činnosť mimo tovarom, na ktoré sa vyžaduje osobitné povolenie
- mäsovýroba

Zapísané základné imanie 54 438,04 Eur
Základný členský vklad 663,88 Eur
Orgány družstva:
členská schôdza v zmysle Stanov družstva,
predstavenstvo,
kontrolná komisia.

1. Opis družstva.

História Poľnohospodárskeho družstva Budmerice sa začala písať v roku 1947 založením Roľníckeho strojového družstva. 13. augusta 1949 sa toto družstvo zmenilo na JRD. V tých časoch malo 95 členov a hospodárilo na 140 hektároch. Zvrat nastal až 30. júna 1957, keď začalo družstvo obhospodarováť 1380 hektárov pôdy. Ďalším prelomovým dňom bol 7. november 1975 keď sa ustanovujúcou členskou schôdzou vytvoril zlúčením družstiev Budmerice, Vištuk a Jablonec jeden veľký poľnohospodársko-ekonomický úsek. Súčasné Poľnohospodárske družstvo bolo založené na ustanovujúcej členskej schôdzi konanej dňa 3.12.1990 podľa Zákona č.162/1990 Zb. o poľnohospodárskom družstevníctve. Vzniklo pretransformovaním pôvodného družstva na družstvo vlastníkov a podielnikov. Jeho dnešný názov je Poľnohospodárske družstvo Budmerice a má 82 členov.

V roku 2018 Poľnohospodárske družstvo hospodárilo na ploche 1 364,30 ha. Táto plocha je v drvivej väčšine prenajatá od súkromných fyzických, ale aj právnických osôb. Družstvo vlastní len cca 43 hektárov. Časť z tejto výmery je vo dvore, časť tvorí piesková jama a zvyšok aj keď je to orná pôda, tak je vo veľmi malých roztrieštených kúskoch.

Poľnohospodárske družstvo Budmerice momentálne nemá, žiadnu pridruženú výrobu, v súčasnosti sa zaoberá len:

- podnikaním v poľnohospodárskej výrobe, vrátane predaja poľnohospodárskych výrobkov na účely spracovania a ďalšieho predaja
- prenájmom výrobných prostriedkov členom a iným subjektom
- zabezpečovaním hospodárskych a sociálnych potrieb svojich členov podľa zásad schválených členskou schôdzou alebo predstavenstvom družstva, najmä poskytovanie naturálnych produktov z vlastnej produkcie, služieb mechanizačnými a dopravnými prostriedkami družstva
- obchodnou činnosťou mimo tovarom na ktoré sa vyžaduje osobitné povolenie

Družstvo má vytvorené nasledovné základné úseky:

- úsek rastlinnej výroby
- úsek živočíšnej výroby
- úsek mechanizácie
- ekonomický úsek

Produkciiu Poľnohospodárskeho družstva tvoria najmä tržby z rastlinnej výroby, ktoré sa na celkovej tržbe podieľajú 48% a tržby zo živočíšnej výroby, ktoré sa na celkových tržbách podieľajú 47% . Z rastlinnej výroby má na tržbách nášho družstva najväčší podiel produkcia pšenice ozimnej, jačmeňa jarného, kukurice na zrna a repky ozimnej. Zo živočíšnej výroby sa na tržbách najviac podieľa produkcia surového kravského mlieka a časť tržieb tvorí aj predaj zvierat.

Za vonkajšie rizika je možné považovať nárast nákladov vstupov spôsobený rastom cien komodít, nízku výkupnú cenu produktov rastlinnej výroby, ale aj živočíšnej kde sa výkupná cena mlieka pohybuje na úrovni cca 0,30 centov za kg mlieka. Medzi vonkajšie riziká je možné zaradiť aj nestále legislatívne prostredie, ktoré nie je príliš naklonené podnikateľskému poľnohospodárskemu prostrediu. Problémom sú aj samostatne hospodáriaci roľníci pôsobiaci v obci a jej okolí, ktorí družstvo oberajú o pôdu buď skupovaním, alebo prebíjaním ceny za nájomné. No a v neposlednom rade aj klimatické podmienky v oblasti, kde je čoraz viac dní suché počasie bez jedinej kvapky vody dlhé mesiace.

Za vnútorné riziká je možné považovať časté poruchy strojov spôsobené starším vozovým parkom, ale často aj nedbalosťou zamestnancov, alebo napríklad nedoriešením bezproblémového prístupu zariadenia k miestu používania. Problémom sú aj zariadenia, ktoré družstvo nemá ale v prípade ich vlastníctva by bolo možné ušetriť náklady napr. vykurovač siláže v ŽV, špeciálna cisterna na tekuté hnojivá v RV. Problematická je aj morálka zamestnancov a ich vzdelávanie. O pár rokov družstvo čaká vzhľadom na priemernú vekovú štruktúru zamestnancov cca 50 rokov aj personálny problém. Veľmi vážnym problémom je aj celková zadlženosť Poľnohospodárskeho družstva, ktorá sa v roku 2018 ešte aj zvýšila. Neexistujúci takmer žiaden cash-flow, všetko zarobené je ešte pred tým než je vôbec zasiate založené na zápočty. Ani z dotácií nič nezostáva, celé idú na splatenie preklenovacieho úveru.

Napriek rizikám, ktoré sú veľmi veľké a vážne je cieľom Poľnohospodárskeho družstva zvyšovanie kvality výroby, predaja a služieb. Toto je možné zvládnuť len zlepšovaním výrobných postupov. Zároveň je potrebné zvyšovať rentabilitu výroby, ale aj zdokonaľovať systém riadenia kvality. To všetko v súlade s plánom výroby a rozvoja jednotlivých úsekov, pracovníkov a organizačných jednotiek.

2. Vývoj účtovnej jednotky, stav, v ktorom sa nachádza a významné riziká a neistoty.

Vybrané ukazovatele aktív a pasív			
	rok 2018	rok 2017	% porovnanie
Aktíva			
Celková hodnota majetku je	2 623 135	2 252 822	16
- dlhodobý hmotný majetok	1 348 041	1 415 915	-5
- finančný majetok	2 698	2 698	0
- obežný majetok	1 271 687	831 562	53
- časové rozlíšenie aktíva	3 407	2 647	29
Pasíva			
- vlastné imanie	1 042 198	1 070 000	-3
- záväzky	1 516 010	1 109 852	37
z toho bankové úvery	155 240		100
preklenovací úver	399 304		100
finančný leasing/úver	97 842	181 766	-46
záväzky z obchodného styku	498 013	562 844	-12
- časové rozlíšenie pasíva	64 927	72 970	-11

V roku 2018 sa družstvu zvýšila celková hodnota majetku, zaobstaralo pôdu zo Slovenského pozemkového fondu. Pribudol bankový úver, ktorým sa zakúpená pôda zaplatila a preklenovací úver banka až v roku 2019. Aj keď sa podarilo družstvu znížiť záväzky z obchodného styku, tak toto zníženie je minimálne, naviac celkové záväzky sa zvýšili o 37%.

Náklady a výnosy			
	Rok 2018	Rok 2017	Rozdiel v %
Výnosy pred zdanením	2 358 112	2 186 198	8
Náklady pred zdanením	2 378 397	2 469 334	-4
Na mzdy pracujúcim bolo vyplatené	518 409	482 859	7
Náklady na sociálne a zdravotné poistenie	182 741	187 799	-3
Priemerný evidenčný počet pracovníkov	39	37	5

Náklady a výnosy pred zdanením			
	r. 2018	r. 2017	% porovnanie
Celkové náklady	2 378 397	2 469 334	-4
- nakúpené osivá	106 260	146 013	-27
- nakúpené hnojivá	134 764	199 896	-33
- pohonné hmoty	129 751	121 760	7
- chémie	115 231	183 100	-37
- nakúpené krmivá	139 069	60 740	129
- ostatná spotreba materiálu	191 140	233 295	-18
- energia, plyn, voda	53 155	52 923	0
- náhradné diely	37 499	43 673	-14
- služby	175 268	187 358	-6
- nájomné	106 457	87 093	22
-opravy zariadení, strojov a budov	68 544	61 137	12
- mzdové a soc. náklady	701 150	670 658	5
- dane	52 618	49 073	7
- odpisy	268 748	298 902	-10
- zostatková cena vyradeného majetku	26 197	38 996	-33
- úroky leasing, úver	8 670	8 654	0
- úroky sankčné, pokuty, penále	33 576	226	14 757
- poistné	30 300	25 837	17
Celkové výnosy	2 358 113	2 186 198	8
- tržby rastlinná výroba	836 745	705 530	19
- tržby živočíšna výroba za mlieko	787 330	813 178	-3
- tržby za zvieratá	28 954	21 163	37
- tržby za hnoj	1 495	8 574	-83
- tržby za služby	74 416	43 744	70
- iné prevádz. výnosy	181 314	149 604	21
- iné prevádz. výnosy dotácie	447 859	444 405	1
Hospodársky výsledok pred zdanením	-20 284	-283 136	-93

Aj keď sa družstvu podarilo znížiť celkové náklady o 4%, čo vo finančnom vyjadrení predstavuje úsporu 90.937,- Eur a zvýšiť celkové výnosy o 8% čo vo finančnom vyjadrení predstavuje hodnotu 171.915,- Eur, tak aj v roku 2018 dosiahlo stratu vo výške 20 284,- Eur, ktorá je o 93% nižšia ako strata v roku 2017.

V rastlinnej výrobe družstvo utržilo o 131.215,- Eur viac oproti roku 2017. Tržba bola v celkovej výške 836.745,- Eur. V živočíšnej výrobe tržby za mlieko poklesli o 25.848,- Eur na sumu 787.330,- Eur, za zvieratá a hnoj mala rastlinná výroba tržbu vo výške 30.449,- spolu mala rastlinná výroba tržbu 817.779,- Eur. Pre zaujímavosť, tržba rastlinnej výroby bola len o 18.966,- Eur vyššia ako tržba živočíšnej výroby.

V roku 2018 sa podarilo zvýšiť aj tržby za služby, ktoré stúpili o 70% čo vo finančnom vyjadrení predstavuje nárast o 30.672,- Eur.

Oproti roku 2017 si družstvo najviac pohoršilo v sankčných úrokoch, ktoré stúpili z 226,- Eur na 33.576,- Eur.

V roku 2018 dostalo družstvo celkovú dotáciu vo výške 447.859,- Eur. Z toho bolo:

- 186.728 Eur formou jednotnej platby na plochu,
- 97.556,- Eur na poľnohospodárske postupy prospešné pre klímu a životné prostredie,
- 32.974,- Eur pre vybrané oblasti s prírodnými alebo inými obmedzeniami,
- 4.991, Eur na podporu finančnej disciplíny,
- 33.592,- Eur na dobré životné podmienky zvierat
- 80.647,- Eur na kravy chované v systéme s trhovou produkciou mlieka.
- 11.351,- Eur tvorí rozpúšťanie dotácii na dlhodobý majetok zakúpený v predchádzajúcich obdobiach.

Analýza stavu a vývoja družstva

Pomerové ukazovatele finančnej analýzy				
	MJ	2018	2017	Ukazovateľ vypovedá o tom :
Ukazovatele zadlženosti:				
Celková zadlženosť družstva	%	57,64	49,26	koľko percent majetku je financovaných z cudzieho kapitálu
Finančná páka	koef.	2,5	2,11	akú časť aktív tvorí vlastný kapitál
Úrokové krytie	koef.	-1,33	-25,29	ako cenu je podnik schopný platiť za cudzí kapitál
Pomer prevádzkových príjmov a nákladov	%	0,16	0,15	koľko pripadá na 1 Eur cudzieho kapitálu cash flow
Ukazovatele rentability (výnosnosti):				
Rentabilita celkového kapitálu	%	-0,37	-0,076	koľko sa vyprodukovalo z 1 Eura vlastného kapitálu
Rentabilita aktív(majetku)	%	-0,92	-10,1	koľko zisku pripadá na 1 Euro vlastného aktív
Rentabilita vlastného kapitálu(VI)	%	-2,31	-21,7	koľko zisku pripadá na 1 Euro vlastného kapitálu
Rentabilita tržieb	%	-1,40	-14,29	koľko z tržby pripadá na 1 euro zisku
Rentabilita výnosov	%	-1,02	-10,41	koľko z tržby pripadá na 1 euro výnosov
Rentabilita nákladov	%	-1,02	-10,84	koľko zisku máme z 1 eura nákladov
Ukazovatele likvidity:				
Likvidita okamžitá	koef.	0,37	0,03	schopnosti plniť záväzky okamžite
Likvidita pohotová	koef.	0,45	0,18	schopnosti plniť záväzky v najbližšom období
Likvidita celková	koef.	1,03	0,91	celkovom potenciáli likvidity podniku
Ukazovatele aktivity:				
Doba obratu zásob	dni	150	117	koľko dní trvá jedna obrátka zásob
Doba obratu pohľadávok	dni	18	21	za koľko dní sa v priemere inkasujú pohľadávky
Doba splatnosti záväzkov	dni	105	123	aká je platobná disciplína podniku

Viazanosť celkových aktív	koef.	1,51	1,41	aká je produkčná efektívnosť
Obrat aktív (celkového majetku)	koef.	0,65	0,93	produkčnej efektívnosti

Celková zadlženosť družstva vypovedajúca o stupni zadlženosti vyjadrená pomerom cudzieho kapitálu k aktívam v roku 2018 stúpila oproti roku 2017 zo 49% na 57%. Toto nie možné hodnotiť pozitívne, pretože každá hodnota nad 50% sa považuje za veľmi vysokú zadlženosť.

Úrokové krytie vypovedajúce o schopnosti hradiť cenu (úrok) za cudzí kapitál (pôžičku) je aj v roku 2018 záporné. Optimálna hodnota je 5, nemala by klesnúť pod 3. Družstvo dosiahlo záporné hodnoty, čo prakticky znamená, že by nemalo momentálne nakupovať nič na dlh, lebo to nebude schopné splácať.

Pomer prevádzkových príjmov a nákladov poukazuje na to, že na jedno euro cudzieho kapitálu (pôžičky) málo družstvo v roku 2018 len 16 centov na zaplatenie. Aj keď si medziročne polepšilo o 1 cent, nie je to možné hodnotiť pozitívne.

Ukazovatele rentability sú všetky v záporných číslach, čo nie je pozitívne, prakticky to znamená, že namiesto toho, aby družstvo vlastný kapitál zhodnocovalo, tak sa jeho hodnota znižuje, v roku 2018 napríklad hodnota jedného eura vlastného kapitálu bola znehodnotená o 2,31 Eura. Rentabilita nákladov poukazuje na to, že na každé euro nákladov, treba ešte 1,02 Eura doložiť, aby sa náklady dostali na nulu so ziskom.

Likvidita okamžitá vypovedajúca o schopnosti družstva platiť za svoje záväzky dosiahla hodnotu 0,37 čo znamená, že družstvo má okamžité finančné prostriedky na platenie 1 eura svojich záväzkov v hodnote 0,37 centa.

Likvidita pohotová vypovedajúca o schopnosti družstva platiť za svoje záväzky dosiahlo družstvo v roku 2018 hodnotu 0,45 oproti roku 2017 kde bola hodnota 0,18 čím si medziročne mierne polepšilo. Optimálna hodnota je 1 – 1,15. Momentálne má družstvo na zaplatenie 1 eurá svojich záväzkov 45 centov vo forme finančných prostriedkov a peňazí viazaných v krátkodobých pohľadávkach.

Doba obratu zásob sa v roku 2018 oproti roku zvýšila zo 117 dní 150 dní. Pre poľnohospodárstvo je však prirodzené mať zásoby napríklad z rastlinnej výroby určené pre živočíšnu výrobu na sklade viac dní.

Doba obratu pohľadávok vypovedajúca o tom za koľko dní družstvo inkasuje svoje pohľadávky sa znížila z 21 dní na 18 dní. Keďže bežná splatnosť faktúr je 14 dní tak táto hodnota je veľmi dobrá avšak pri úhrade väčšiny pohľadávok zápočtami aj prirodzená. Akceptovateľná hodnota je menej ako 70 dní.

Doba splatnosti záväzkov vypovedajúca o platobnej disciplíne družstva sa oproti roku 2017 v roku 2018 znížila zo 123 dní na 105 dní, naďalej vypovedá o nedostatku finančných zdrojov.

Úsek rastlinnej výroby

Úsek rastlinnej výroby hospodáril v roku 2018 na výmere 1. 364,30 ha pričom zberová plocha bola 1.318,83 ha.

Jeho hospodárenie výrazne ovplyvňuje počasie. Zima na prelome rokov 2017/2018 nebola priaznivá na zrážky, navyše január 2018 bol pomerne teplý, po výraznom oteplení v apríli 2018 sa začali prejavovať prvé známky sucha, ktoré až na ojedinelé prehánky až do polovice novembra 2018. Navyše všetky mesiace roku 2018 s výnimkou februára až marca 2018 boli nadpriemerne teplé, pričom január, apríl, máj a august až extrémne teplé. Pretože družstvo nemá závlahy tak každý ďalší teplý a suchý rok, ktoré prináša globálne otepľovanie ohrozuje výnosy družstva.

Ohrozenie prináša aj každoročný úbytok pôdy, ktorá prechádza do rúk pôvodných vlastníkov, alebo pod obhospodarovanie SHR pôsobiacich v obci, alebo jej okolí. Tento úbytok často spôsobuje platobná neschopnosť družstva platiť načas nájomné za pôdu, ktoré platí rok pozadu, ale aj nedostatok finančných zdrojov na výkup pôdy.

Špecifické ukazovatele rastlinnej výroby za posledné 3 účtovné obdobia									
Text	2016			2017			2018		
	Ha	Produkci a	Ha	Ha	Produkcia	Ha	Ha	Produkci a	Ha
		v t	výnos v t		v t	výnos v t		v t	výnos v t
Orná pôda	1451,9 9			1 393,25			1 364,30		
Zberová plocha	1405,3 4			1331,6 7			1318,83		
Obilniny spolu	944,3	7315,5		747,55	3384,68		837,36	4490,52	
- pšenica	350,8	2193,9	6,25	279,19	1430,21	5,12	293,11	1380,92	4,71
- pšenica tvrdá				26,01	79,12	3,04	49,5	255,93	5,17
- jačmeň	215,9	1151,9	5,34	166,16	815,26	4,91	195,36	814,91	4,17
- kukurica zrno	377,6	3969,7	10,51	276,19	1060,09	3,84	299,39	2038,76	6,80
Olejniny spolu	191,7	753		232,72	671,06		212,88	677,24	
- repka	191,7	753	3,93	201,35	646,62	3,21	212,88	677,24	3,19
- slnečnica									
- ľan siaty				31,37	24,44				
Strukoviny spolu				48,23	60,18				
- sója fazuľová				23,66	29,02				
- hrach kýmny	29,68	53,32	1,8	24,57	31,16				

Úsek živočišnej výroby

Úsek živočišnej výroby je zameraný chov kráv s trhovou produkciou mlieka. V roku 2018 bol priemerný stav kráv 291 ks. Vyprodukovalo sa 2 566 tis. l mlieka čo je 45 tis. litrov mlieka menej ako v roku 2017. Produkcia teliat na 100 kráv bola 84 ks. Úžitkovosť mlieka bola 24 l/deň.

Napriek tomu, že postupne prichádza k zvyšovaniu cien za mlieko, situácia v Slovenskej republike je taká, že stále nestačí pokryť náklady na vyprodukovanie 1 kg mlieka. Priemerne náklady na výrobu mlieka sú 0,40 centov na kg mlieka a priemerná realizačná cena je na minuloročnej úrovni blížiac sa k 32 centom za kg mlieka. Dotácia na mlieko je na úrovni 5 centov na kg mlieka, takže momentálne takmer každý prvovýrobca mlieka bojuje so stratou 3 centy na kg mlieka v živočišnej výrobe.

Špecifické ukazovatele živočišna výroba za posledné 3 účtovné obdobia			
Stav k 31.12.	2016	2017	2018
Počet ks HD spolu	517	523	561
z toho dojnice	297	277	294
Výroba mlieka v tisícoch litrov	2609	2611	2566

Úsek mechanizácie

V roku 2018 družstvo napriek nedostatku finančných zdrojov zaobstaralo zberací voz POTTINGER a vaňovú korbu GRAND SUPER.

3. Po skončení účtovného obdobia nenastali v družstve udalosti osobitného významu.
4. Družstvo nemá v predmete činnosti výskum a vývoj, výdavky na činnosť v oblasti výskumu a vývoja nemá.
5. Družstvo z predošlých období eviduje akcie v Slovenských biologických službách Ivanka pri Dunaji v počte 11 ks nominálna hodnota 34 € spolu 374 € a v Slov. holsteinskej asociácii Ivanka pri Dunaji v počte 70 ks nominálna hodnota 33,19 € spolu 2 323,57 €.
6. Návrh na rozdelenie hospodárskeho výsledku

Družstvo navrhuje vysporiadať hospodársky výsledok po zdanení stratu vo výške 24.261,28 Eur z účtu 413 – Ostatné kapitálové fondy.
7. Požadované údaje podľa osobitných predpisov družstvo nemá.

8. PD Budmerice nemá organizačnú zložku v zahraničí.

Družstvo zostavilo účtovnú závierku za predpokladu nepretržitého pokračovania vo svojej činnosti.

Budmerice, 22.3.2019

Ján Polakovič
predseda predstavenstva

Gabriela Jelemenská
člen predstavenstva

Vypracovala: Mgr. Michaela Hinnerová